

§ 85

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausunto valtuutettu Matti Niira- sen toivomusponnosta koskien sotiemme veteraanien perinnön vaalimisen tukemista

HEL 2022-012720 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta toteaa, että sotasukupolven perintö on olennainen osa suomalaista kulttuuriperintöä ja kansallista identiteettiä. Arvokasta perintöä ja veteraaniperinnettä on syytä vaalia yhdessä. Veteraanien henkisen perinnön siirtäminen nuoremmille sukupolville on tärkeää. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla veteraaniperinnön vaaliminen kuuluu Helsingin kaupunginmuseon vastuualueeseen. Lautakunta ei kuitenkaan näe, että kaupunginmuseo olisi aktiivinen toimija veteraaniperinnön koordinaattorina tai että veteraaniperinnön vaalimiseen liittyvistä toimista raportoitaisiin vuosittain.

Toivomusponnossa viitataan valtioneuvoston kanslian 27. 4.2022 asettamaan työryhmään, jonka tehtävä oli laatia ehdotus veteraaniperin-
teen säilyttämisestä, hoitamisesta ja vaalimisesta. Ehdotus on julkaistu 9.3.2023. Työryhmä korostaa ehdotuksessaan veteraaniperinneyön pitkäjänteisyyttä. Se toteaa edelleen, että veteraaniperinne ja -
perinneyö kuuluu laajalle toimijajoukolle, ja veteraaniperinneyön edistäminen asetetaan puolustusministeriön ja sen hallinnonalan tehtäväksi. Vastuullinen organisaatio tulee olemaan Tammenlehvän perinneliitto ja toisena toimijana Sodan ja rauhan keskus Muisti. Opetus- ja kulttuuri-
ministeriö määrittää tämän lisäksi veteraaniperinneyön muistiorgani-
saatioiden erityiseksi painopistealueeksi seuraavaksi kymmenvuotis-
kaudeksi.

Veteraanien määrän vähentyessä veteraanityön painopiste siirtyy Helsingissäkin perinnön vaalimiseen ja taltioimiseen sosiaali- ja terveys-
toimen palvelujen sijaan. Kaupungin rintamaveteraaniasian neuvottelu-
kunta on sen vuoksi lakkautettu vuonna 2021. Perinnön vaaliminen toteutuu Helsingissä parhaiten kansalaisyhteiskunnan toimijoiden ja kaupungin toimialojen välisenä yhteistyönä. Esimerkiksi kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on tähän vakiintuneet yhteistyösuhteet.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla veteraaniperinnön vaaliminen kuuluu Helsingin kaupunginmuseon vastuualueeseen ja on osoitettu osaksi museon tutkimuspäällikön tehtäväkuvaa. Helsingin kaupungin Tapah-

tumasäätiö järjestää lisäksi Kansallisen veteraanipäivän juhlan 27.4. yhteistyössä Espoon, Vantaan ja Kauniaisten kanssa.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta toteaa edelleen, että veteraanien perinnetyö ja veteraaniperinteen tallentaminen on organisoitu hyvin sekä alueellisesti että paikallisesti. Veteraaniperintöä vaalivia muistiorganisaatioita on useita, ja kansallisten juhlapäivien vietto ja muiden muistotilaisuuksien järjestäminen sekä perinneaineistojen kokoaminen, tallentaminen ja avaaminen yleisölle on näiden toimijoiden perustehtävää. Erityisesti on mainittava puolustusvoimien sotilasmuseotoiminta, joka koostuu Sotamuseosta, sen yhteistyömuseoista sekä joukko-osastojen ja sotilaslaitosten perinnehuoneista. Yhteistyömuseoiden ohella veteraanien perintöä ylläpitävät valtioneuvoston ehdotuksessakin mainittu Sodan ja rauhan keskus Muisti sekä Lottamuseo. Helsingissä toimii väestönsuojelumuseo, joka vaalii veteraaniperinnettä omasta näkökulmastaan. Sotamuseo vastaa lisäksi puolustusvoimien kuvaarkistotoiminnasta ja sen kokoelmat ovat saavutettavissa valtakunnallisen Finna-palvelun kautta.

Myös Helsingin kaupunginmuseon kokoelmissa on veteraaniperintöön ja sotiemme historiaan liittyvää aineistoa, jota on avattu Finna-palvelun kautta. Museolla on myös ollut sotiin liittyvää näyttelytoimintaa, viimeksi näyttely Mieliala. Helsinki 1939–1945 Hakasalmen huvilassa 18.10.2019–30.8.2020 ja näyttelyn pedagoginen ohjelma on edelleen koulujen käytössä. Lisäksi kaupunginkanslian tiedonhallintayksikön ylläpitämä sivusto Historia Helsinki pitää esillä sotavuosien tapahtumia ja niiden merkitystä Helsingille ja kansallisesti.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta ei näe tarkoituksenmukaisena, että Helsingin kaupunginmuseo olisi aktiivinen toimija veteraaniperinnön koordinaattorina, koska tämä tehtävä on jo osoitettu muille toimijoille. Sen sijaan Helsingin kaupunginmuseo voi tukea veteraaniperinnetoimijoita lakisääteisestä alueellisen vastuumuseon tehtävästään käsin. Kaupunginmuseo on Keski-Uudenmaan alueellinen vastuumuseo, jolla on Museolain nojalla velvollisuus antaa asiantuntija-apua ja ohjausta kulttuuriperintöön liittyvissä kysymyksissä museoiden ohella myös muille kulttuuriympäristötoimijoille. Veteraaniperintöön liittyvät kysymykset liittyvät luontevasti tähän tehtävään. Parhaillaan tällaista yhteistyötä tehdään Helsingin ns. suurpommitusten muistovuoden 2024 osalta.

Raportointia valtuustolle kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta ei myöskään pidä tarkoituksenmukaisena. Lautakunta viittaa tässä kaupunginhallituksen päätökseen veteraanien perinnön vaalimisesta 26.10.2022 §, 670, jonka mukaan uusia hallinnollisia rakenteita ei ole syytä luoda.

Esittelijä

vs. kulttuurijohtaja

06.06.2023

Asia/12

Veikko Kunnas

Lisätiedot

Minna Sarantola-Weiss, tutkimuspäällikkö, puhelin: 09 310 36488
minna.sarantola-weiss(a)hel.fi

Liitteet

1 Toivomusponsi_HEL 2022-003321 Niiranen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginkanslia on pyytänyt kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnalta lausuntoa 22.8.2023 mennessä kaupunginhallitukselle valtuutettu Matti Niirasen toivomusponnosta koskien sotiemme veteraanien perinnön vaalimisen tukemista.

Toivomusponsi on kokonaisuudessaan liitteenä.

Asiasta ei ole pyydetty lausuntoa muilta lauta- tai johtokunnilta.

Esittelijä

vs. kulttuurijohtaja
Veikko Kunnas

Lisätiedot

Minna Sarantola-Weiss, tutkimuspäällikkö, puhelin: 09 310 36488
minna.sarantola-weiss(a)hel.fi

Liitteet

1 Toivomusponsi_HEL 2022-003321 Niiranen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano